

การวิเคราะห์บทบาททางเพศในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ไทย

นางสาว อากิตา ชิวปริชา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-373-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11 ก.ธ. 2545

I17968070

**SEX-ROLE ANALYSIS IN TALK SHOW AND VARIETY SHOW ON TELEVISION
IN THAILAND**

Miss Atita Chiwaprecha

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication**

Department of Mass Communication

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-373-6

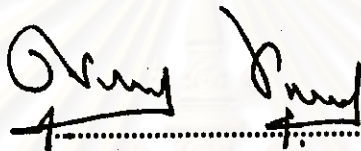
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์บทบาททางเพศในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทาง
โทรทัศน์ไทย

โดย นางสาว อาทิตา ชิวปริษา

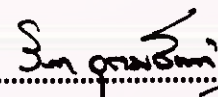
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ

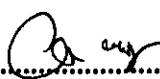
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วีภา อุดมจันทร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พาณิช)

อาทิตา ชิวปริชา : การวิเคราะห์บทบาททางเพศในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ไทย
(SEX-ROLE ANALYSIS IN TALK SHOW AND VARIETY SHOW ON TELEVISION IN THAILAND)

อ.ที่ปรึกษา: รศ. ดร. กาญจนา แก้วเทพ, 150 หน้า. ISBN 974-638-373-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาททางเพศผ่านเนื้อหารายการโทรทัศน์ประเภททอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ของประเทศไทยที่ออกอากาศช่วงเดือนมิถุนายน 2540 - เดือนสิงหาคม 2540 เพื่อศึกษาถึงเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอรายการดังกล่าว เพื่อนำมาสู่ข้อสรุปว่าสื่อมวลชนได้มีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายได้มากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีพบว่า รายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ที่นำเสนอทางโทรทัศน์ไทยมีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีระดับโลกภายนอกมากที่สุด รองลงมาคือ การพัฒนาระดับครอบครัว และการพัฒนาระดับตนเอง อย่างไรก็ตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสตรีและหน้าที่การงานเป็นหัวข้อที่ปรากฏแทรกอยู่ในเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีทั้งสามระดับ ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับบทบาททางเพศพบว่า เนื้อหาที่เกี่ยวข้องทั้งสองเพศมีจำนวนมากที่สุด และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสตรีมีปรากฏน้อยที่สุด

ผลการศึกษารูปแบบการนำเสนอพบว่า รายการประเภทดังกล่าวมีลักษณะสุนทรียะทางเพศเป็นรายการแบบ "เพศหญิง" มากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ รายการที่มีสองเพศ และรายการเพศชาย และเมื่อศึกษาปริมาณตัวละครในรายการก็พบว่า รายการส่วนใหญ่นำเสนอตัวละครเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างเพศของตัวละครและสุนทรียะทางเพศของรายการแต่อย่างใด ส่วนฉากที่ปรากฏในรายการเป็นฉากที่แสดงพื้นที่ของเพศชายมากที่สุด แม้แต่ในรายการที่มีสุนทรียะแบบสตรีเพศ

สำหรับปริมาณพิธีกร และผู้ช่วยพิธีกรในรายการนั้นพบว่าจำนวนเพศชายมากกว่าเพศหญิง สำหรับพิธีกรหญิงที่มีบทบาทโดดเด่นในรายการต้องแสดงบทบาททางเพศแบบผสมเท่านั้น

ส่วนแขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการก็เป็นผู้ชายมากกว่า อีกทั้งยังได้รับบทบาทตัวละครสำคัญมากกว่า อาชีพบริหารยังคงเป็นอาชีพของผู้ชาย และอาชีพบริการเป็นของผู้หญิง อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีการนำเสนอสตรีที่มีอาชีพบริหารมากกว่าบริการปรากฏให้เห็น นอกจากนี้ฐานะในรายการของแขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการเพศชายยังอยู่ในฐานะผู้กระทำมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงยังคงตกอยู่ในฐานะผู้ถูกกระทำ อย่างไรก็ตามก็แขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการที่เป็นสตรีได้แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงจากบทบาททางเพศตามแบบฉบับไปสู่บทบาททางเพศที่ไม่เป็นแบบฉบับที่เป็นไปอย่างรวดเร็วกว่าผู้ชาย

สรุปได้ว่ารายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ไทย มีส่วนทั้งส่งเสริม และไม่ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย คือ ในส่วนที่ส่งเสริมความเท่าเทียมกัน เป็นเรื่องของเนื้อหาในรายการ ที่นอกจากจะช่วยเปิดโลกทัศน์ให้ผู้หญิงแล้ว ยังทำให้ทั้งผู้หญิง และผู้ชายได้รับรู้ เข้าใจ เรื่องราว และบทบาทหน้าที่ของกันและกัน แต่ทว่าวิธีการนำเสนอของรายการประเภทนี้ยังมีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่า

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา 2540.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3972486928

MASS COMMUNICATION

**

MAJOR

KEY WORD:

SEX-ROLE / TALK SHOW AND VARIETY SHOW / TELEVISION

ATITA CHIWAPRECHA : SEX-ROLE ANALYSIS IN TALK SHOW AND

VARIETY SHOW ON TELEVISION IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.

KANJANA KAEWTHEP, Ph.D. 150 pp. ISBN 974-638-373-6

The purpose of this research was to analyse sex-role through contents and forms of 8 talk shows and 6 variety shows on television in Thailand, which were on-aired during June-August 1997.

The analysis on the content programs upon the development levels and progress of Thai women revealed that the social-development issues were the most frequently broadcasted issues while the family-development ones were the second and the self-development issues were the last. Also, the contents was analyzed by the gender-related criteria. It was found that the most frequent issues were the two-gender-related while the women issues were the least.

The programs' forms of presentation were mostly characterized to the female aesthetic then to the both-sex and male programs in order. Regarding the number of characters, males mainly outnumbered females, however, no relationship was found between sex of the characters and the programs' characteristics. Moreover, the scenes of the programs, predominantly represented male arena, even the female aesthetic program.

The amounts of male hosts and co-hosts exceeded the female. In case of women hosts, they preferred to presented their mixed sex-roles in the program.

The male guests exposed more than female as well as mostly served as the main characters in the programs. With regards to the career of guests, the executives were reserved for men while the women engaged in the services. Anyhow, among working women, female executives were on the programs more often than the services. Furthermore, men were presented as the experts of the programs while women played the role as victims. However, the proportion of the non-stereotyped sex-roles vis-a-vis the stereotyped ones, among women groups is higher than those of men.

All results of this research brought to the conclusion that talk show and variety show in Thailand promoted and simultaneously obstructed the equality of men and women. It is because the contents of the programs helped widen women's vision and promote the mutual understanding between males and females. On the contrary, the forms of program presentation primarily focused on male importance.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

คนหลายคนอาจใส่ใจเพียงเบื้องหน้าของความสำเร็จ
แต่ข้าสนใจความงดงามในเบื้องหลังของมันมากกว่า

.....กราบอาจารย์กาญจนาอาจารย์ยุคเสรีนิยมในสังคมการศึกษายุคหลังสมัยใหม่.....

.....ขอบคุณอาจารย์อวยพรและอาจารย์วิภาที่เคารพรัก.....

....พ่อชาแม่ชา ขอบคุณค่ะ สำหรับอ้อมกอดที่โอบอุ้มลูกไว้....

.....พีโอพีพีพีเป็นBackstageชั้นยอด.....

.....Rick.....

.....ครอบครัวที่สองของข้า....พี่ชายน้องชายพี่สาวน้องสาว...An IBC Production.....

.ขอบคุณมากเหลือเกินสำหรับกำลังใจความช่วยเหลือที่คำจุนความสุขและความหวังให้ข้าเสมอ.

“ ขอขอบคุณประเทศไทยที่ยังมีพานเชิดชูรัฐธรรมนูญที่อนุญาตให้ผู้หญิงอย่างข้าได้ร่ำเรียน ”

อาทิตา ชิวปรีชา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1. ที่มา และความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. ปัญหาในการวิจัย.....	6
1.3. วัตถุประสงค์.....	7
1.4. ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.5. นิยามศัพท์.....	7
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1. แนวคิดเรื่องสื่อกับสตรีในมุมมองของนักสตรีนิยม.....	12
2.3. แนวคิดเรื่องการศึกษาประเด็นบทบาททางเพศในเนื้อหาสาระ.....	17
2.4. แนวคิดเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับโลกที่จริง.....	20
2.5. แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การนำเสนอรายการปกิณกะบันเทิง.....	21
2.6. แนวการวิเคราะห์ความหมายโดยนัย.....	24
2.7. แนวคิดเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผลงาน.....	28
2.8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	36
3.1. แหล่งข้อมูล.....	36
3.2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
3.3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
3.4. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
3.6. การนำเสนอข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ).

บทที่

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์เนื้อหา	
4.1. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรี.....	52
4.2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	55
ผลการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ.....	
4.3. ผลการวิเคราะห์ปริมาณตัวละครแต่ละเพศ.....	72
4.4. ผลการวิเคราะห์ลักษณะสุนทรียะทางเพศของรายการ.....	72
4.5. ผลการวิเคราะห์ฉาก.....	82
4.6. ผลการวิเคราะห์พิธีกร และผู้ช่วยพิธีกร.....	86
4.7. ผลการวิเคราะห์แขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการ.....	97
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
5.1. สรุปผลการวิจัย.....	115
5.2. อภิปรายผลการวิจัย.....	120
5.3. ข้อจำกัดในการวิจัย.....	124
5.4. ข้อเสนอแนะ.....	124
รายการอ้างอิง.....	125
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก.....	128
ภาคผนวก ข.....	136
ประวัติผู้วิจัย.....	150

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ก ตารางแบ่งข้อมูลประเภทเทปรายการโทรทัศน์ออกเพื่อทำการวิเคราะห์.....	48
ข ตารางจำแนกลักษณะเนื้อหาผ่านรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ ไทย.....	49
ค ตารางบันทึกลักษณะบทบาททางเพศที่ศึกษาผ่านองค์ประกอบของวิธีการนำ เสนอรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ไทย.....	49
ง ตารางบันทึกลักษณะบทบาททางเพศที่ศึกษาจากพิธีกร และผู้ช่วยพิธีกรซึ่งจัด อยู่ในองค์ประกอบของวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้ โชว์ทางโทรทัศน์ไทย.....	50
จ ตารางบันทึกลักษณะบทบาททางเพศที่ศึกษาจากแขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการ ซึ่งจัดอยู่ในองค์ประกอบของวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในรายการทอล์คโชว์ และ วาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ไทย.....	50
1. ตารางแสดงอันดับในการให้ความสำคัญในเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรี 3 ระดับ....	53
2. ตารางแสดงอันดับของค่าความถี่จากมากไปน้อยในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการ พัฒนาสตรีระดับโลกภายนอก หรือด้านกรมีส่วนร่วมในสังคม.....	56
3. ตารางแสดงอันดับของค่าความถี่จากมากไปน้อยในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการ พัฒนาสตรีระดับครอบครัว.....	60
4. ตารางแสดงทิศทางการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีระดับครอบครัว.....	60
5. ตารางแสดงอันดับของค่าความถี่จากมากไปน้อยในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการ พัฒนาสตรีระดับคุณลักษณะส่วนตัว.....	64
6. ตารางแสดงภาพรวมปริมาณเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ.....	68
7. ตารางแสดงปริมาณตัวละครรวมทั้งหมดทั้งพิธีกร แขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการ	72
8. ตารางแสดงลักษณะสุนทรียะทางเพศขององค์ประกอบในการนำเสนอรายการ ทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	73
9. ตารางแสดงลักษณะที่ไม่มีสุนทรียะแบบบุรุษ หรือสตรีเพศขององค์ประกอบใน การนำเสนอรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	74
10. ตารางแสดงลักษณะสุนทรียะแบบบุรุษเพศขององค์ประกอบในการนำเสนอ รายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	74
11. ตารางแสดงลักษณะสุนทรียะแบบสตรีเพศขององค์ประกอบในการนำเสนอ รายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12. ตารางแสดงลักษณะสุนทรียะทั้งสองเพศโดยมีลักษณะบุรุษเพศมากกว่าสตรีเพศขององค์ประกอบในการนำเสนอรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	75
13. ตารางแสดงลักษณะสุนทรียะทั้งสองเพศโดยมีลักษณะสตรีเพศมากกว่าบุรุษเพศขององค์ประกอบในการนำเสนอรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	76
14. ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตัวละครกับลักษณะสุนทรียะทางเพศของรายการกลุ่มตัวอย่าง.....	81
15. ตารางแสดงปริมาณของประเภทฉากต่างๆในรายการที่มีสุนทรียะทางเพศที่แตกต่างกันทั้ง 5 แบบ.....	83
16. ตารางแสดงลำดับความถี่ในการนำเสนอฉากประเภทต่างๆจากมากไปน้อย.....	83
17. ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสุนทรียะทางเพศของรายการ และจำนวนเพศของพิธีกร และผู้ช่วยพิธีกรในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ไทย.....	87
18. ตารางแสดงปริมาณพิธีกร และผู้ช่วยพิธีกรเพศต่างๆตามบทบาทที่ถูกนำเสนอในรายการ.....	88
19. ตารางแสดงปริมาณพิธีกร และผู้ช่วยพิธีกรเพศต่างๆตามบทบาททางเพศที่ถูกนำเสนอในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ทางโทรทัศน์ไทย.....	89
20. ตารางแสดงปริมาณพิธีกร และผู้ช่วยพิธีกรที่ถูกนำเสนอในบทบาทตัวละครต่างๆในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	90
21. ตารางแสดงจำนวนแขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการแต่ละเพศ.....	99
22. ตารางแสดงปริมาณตัวละครเพศแต่ละเพศที่ถูกนำเสนอในรายการในบทบาทต่างๆ.....	100
23. ตารางแสดงจำนวนร้อยละของปริมาณตัวละครแต่ละเพศที่ถูกนำเสนอในอาชีพต่างๆ.....	102
24. ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ และบทบาทตัวละครที่ถูกนำเสนอในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	104
25. ตารางแสดงปริมาณแขกรับเชิญ และผู้ร่วมรายการแต่ละเพศที่ถูกนำเสนอในฐานะต่างๆของรายการ.....	107
26. ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบทบาททางเพศ และบทบาทที่ถูกนำเสนอในรายการทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์.....	112
27. ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของบทบาททางเพศของตัวละครแต่ละเพศกับฐานะที่ถูกนำเสนอในรายการ.....	114